

UNDERSTÖD FÖR AVLÄGSNANDE AV HÄLSOVÅDLIGA OCH MILJÖMÄSSIGA OLÄGENHETER

-Bostäder

VILLKOR 2023 (gäller från och med 01.03.2023)

I syfte att förbättra boende- och närmiljön samt minska utsläppen av växthusgaser till atmosfären har det i Ålands landskapsregerings budget reserverats medel för att understöda bostadsägare som åtgärdar olägenheter inom detta område. Målet med understöden är att främja en systematisk och hållbar fastighetshållning, upprätthållande av byggnadsbeståndets kvalitet samt att stöda och uppmuntra ägarna till att genomföra renoveringar av fastigheterna där så behövs.

Ålands landskapsregering har den 17.01.2023 fastställt följande villkor:

1. Vem kan erhålla understöd?

Privatpersoner som äger en bostadsbyggnad belägen inom landskapet Åland. Sökandens hemkommun ska vara på Åland. Enbart bostäder avsedda för permanent boende kan erhålla stöd. Den sökande ska ha ägt bostaden i minst 1 år vid tillfället då ansökan lämnas in.

För att erhålla understödet får hushållets bruttoinkomster inte överstiga inkomstgränserna som framgår i tabell 1 på nästa sida.

2. Vilka byggnader omfattas av understödet?

Bostadsbyggnader som används för permanent boende.

Byggnader som tidigare beviljats stöd från landskapet eller från ett landskapsägt bolag, eller en annan statlig myndighet, för samma eller liknande åtgärd har inte möjlighet att beviljas detta stöd.

3. För vad kan understöd erhållas?

Stöd beviljas för följande åtgärds-kategorier:

- a. Åtgärder för att avlägsna eller avhjälpa olägenheter skadliga för hälsan (mögelskador, radon, skadedjur, otjänligt dricksvatten, ålderstigna elsystem eller elanläggningar i byggnader)
- b. Bekämpning av husbock och andra skadeinsekter som kan komma att utgöra ett hot mot byggnadsbeståndet på Åland i allmänhet.
- c. Byte från fossilbaserad huvudvärmekälla till fossilfria alternativ

För kategori a och b krävs ett utlåtande från en oberoende expert eller tjänsteman från behörig myndighet som konstaterar dessa olägenheters förekomst och att föreslagen åtgärd bedömts vara ändamålsenlig.

Som stödberättigade kostnader (gällande samtliga punkter ovan) räknas utredningar, material och arbete som behövs för byte eller reparation för att åtgärda och avlägsna olägenheten. Kostnaderna för samtliga material och arbeten som är nödvändiga för att åtgärda olägenheten kan ses som stödberättigade. För eget arbete samt annans oavlönade arbete, utgår dock ingen ersättning och räknas inte med i det stödberättigade beloppet. Tilläggskostnader för standardförhöjande arbeten (till exempel dyrare ytmaterial) beviljas inte understöd. För att ersättning ska kunna utbetalas, ska alla kostnader redovisas med specificerade fakturor och kvitton.

Gällande särskilt punkt a. är understödet avsett dels för undersökningar, dels för åtgärdande av de av oberoende expert fastställda olägenheterna i bostaden. Bostäder som är fukt- och mikrobskadade och därmed har inomhusluftproblem, eller har skadligt höga uppmätta nivåer av radon, kraftigt angrepp av skadedjur som riskerar bostadens ändamålsenlighet för boende, eller har kraftigt ålderstigna och hälsovådliga elsystem och elanläggningar kan erhålla stöd enligt kategori a.

4. Vilka är inkomstgränserna för att kunna erhålla understödet?

För att kunna erhålla understödet får hushållets (eller fastighetsägarens i förekommande fall¹) bruttoinkomster inte överstiga de inkomstgränser som framgår ur tabell 1. Hushållets inkomster kan påvisas med till exempel beskattningsintyg från senaste skatteår för hushållets samtliga myndiga medlemmar. Av särskilda skäl kan understödet beviljas även om hushållets inkomster med ringa belopp överstiger de inkomstgränser som avses i tabell 1.

Tabell 1. Inkomstgränser för hushållets sammanlagda bruttoinkomster per månad.
Inkomstgränserna är beroende av antal boende i hushållet

Antal personer i hushållet	1	2	3	4 och flera
Kategori a	3 500	3 900	4 700	5 500
Kategori b	Obegränsat	Obegränsat	Obegränsat	Obegränsat
Kategori c	3 500	3 900	4 700	5 500

¹ Fastighetsägarens inkomst kan komma att beaktas i stället för det aktuella hushållets i de fall då en låginkomsttagare hyr ut eller på annat sätt upplåter en bostadsbyggnad för fast boende på aktuell fastighet till ett annat hushåll.

5. Hur stort är understödet?

Stödets högsta nivåer och belopp framgår ur tabell 2.

Tabell 2. Stödets högsta nivå och belopp beror av åtgärdskategori

	Högsta stödnivå	Högsta stödbelopp	Övrigt
Kategori a	40 %	10 000 €	
Kategori b	100 %	Enligt bedömning	Hösta stödbelopp avgörs individuellt utifrån angreppets omfattning samt risk för spridning till andra fastigheter
Kategori c	40 %	6 000 €	

I särskilda fall där landskapsregeringen anser att det är socialt och ekonomiskt betingat, kan stödnivåerna och stödbeloppen vara högre än i tabell 2, och uppgå till maximalt 70 % av de totala kostnaderna. Landskapsregeringen kan i dessa fall begära in behovsutlåtande från Kommunernas socialtjänst eller direkt från behörig myndighet i aktuell kommun.

Särskilda skäl för förhöjt understödsbelopp:

Understödet kan av särskilt skäl uppgå till högst 70 % av de godtagbara kostnaderna i sådana fall det handlar om en äldre persons möjlighet att bo kvar i sin egen bostad. Den sökande ska ange i ansökan att ansökan gäller förhöjt understödsbelopp och bifoga behövliga utredningar till ansökan.

De fall som kan vara berättigade till det särskilda understödet är då;

- 1) En äldre person som hör till hushållet skulle utan reparationsåtgärder vara tvungen att omedelbart och varaktigt flytta ut ur bostaden på grund av hinder för tillgängligheten.
- 2) Utan reparationsåtgärder kan sådana social- och hälsovårdstjänster som den äldre personen behöver inte ges i bostaden, till exempel på grund av bristfällig tillgång till vatten.

Allmänna villkor

Reparationsarbetena får inte påbörjas innan beslutet om beviljande av understöd har givits och den tekniska ändamålsenligheten hos reparationsåtgärderna har godkänts. Beträffande understöd för bekämpning av husbock och därmed jämförbara åtgärder, krävs att landskapsregeringen godkänner arbetets omfattning, åtgärder som ska vidtas, arbetsmetoder och utförare innan arbetet kan inledas.

Om en sökande har gett felaktiga eller vilseledande uppgifter eller hemlighållit uppgifter för att få understöd, och om detta har påverkat beviljandet av understödet, eller om understödet annars har beviljats under felaktiga förutsättningar eller grundlöst, kan landskapsregeringen besluta att understödet eller del därav ska återbetalas. På det belopp som ska återbetalas kan dröjsmålsränta debiteras enligt räntelagens (FFS 633/82) 4 § 1 mom.

Landskapsregeringen kan vid behov utföra egen inspektion. Sökande är skyldig att medverka till att nödvändiga inspektioner kan utföras i byggnaden.

Understödet kan inte kombineras med andra offentliga understöd. Hushållsavdrag likställs med ett offentligt understöd.

6. Hur går stödprocessen till?

Det är viktigt att stödprocessen följs. Om processen inte följs kan den sökande nekas understöd.

Nedan följer beskrivning av stödprocessen steg för steg:

- Sökande lämnar in en ansökan. Ansökan görs med den elektroniska ansökningsblanketten på landskapsregeringens hemsida, alternativt kan pappersblankett erhållas från landskapsregeringen. Ansökan om understöd kan inlämnas kontinuerligt under året. Vad ansökan ska innehålla framgår under punkt 7.
- Landskapsregeringen behandlar ansökan och fattar beslut om beviljande av understöd och ett eventuellt maximalt stödbelopp.
- Understöd beviljas under förutsättning att budgetmedel finns tillgängliga för ändamålet.
- Sökande får inleda åtgärden efter att beslut fattats. Ett beslut om beviljande måste fattas **innan åtgärden kan inledas**. Om den sökande inlett åtgärden innan beslutet är fattat kan den sökande gå miste om understödet.
- Efter att åtgärden är slutförd, lämnar den sökande en sammanställd redovisning av åtgärden. Vad redovisningen ska innehålla framgår under punkt 8. Redovisningen måste inlämnas inom **15 månader** från beslutsdatum. När det gäller alternativ C ska redovisningen vara inlämnad inom **18 månader**.
- Landskapsregeringen betalar ut stödbeloppet baserat på uppgifterna som inlämnas i redovisningen. Understödet betalas ut i **efterskott**.

7. Vad ska ansökan innehålla?

Ansökans innehåll framgår av den elektroniska ansökningsblanketten eller på pappersblanketten.

Nödvändig information om den sökande, fastigheten och åtgärden ska framkomma i ansökan.

Dessutom behövs följande bilagor:

- a. Lagfart, köpebrev, gåvobrev eller annat bevis på att den sökande äger fastigheten. Sökandes namn och fastighetsbeteckning ska framgå.
- b. Den byggnadsspecifika byggnadsbeteckningen eller en kartskiss som visar den aktuella byggnaden.
- c. Utlåtande från en oberoende expert som konstaterar förekomst av olägenhet och ger förslag på ändamålsenlig åtgärd. Denna punkt gäller enbart för åtgärdskategori a och b.
- d. En kostnadskalkyl för reparationen eller åtgärden.
- e. Fotografier på olägenheten före åtgärd. För åtgärdskategori c gäller detta fotografier på oljepanna och oljetank.

Landskapsregeringen kan vid behov utföra egen inspektion. Sökande är skyldig att medverka till att nödvändiga inspektioner kan utföras i byggnaden.

8. Vad ska redovisningen innehålla?

Efter att reparationen eller åtgärden har utförts, ska en sammanställd redovisning inlämnas till landskapsregeringen. Redovisningen ska innehålla:

- a. Samtliga fakturor för vilka kostnader som understöd söks.
- b. Kvitton eller kontoutdrag som visar att samtliga fakturor är betalda.
- c. Fotografier efter att reparationen eller åtgärden utförts. För åtgärdskategori c gäller detta fotografier på att oljepanna och oljetank är avlägsnade.
- d. Intyg på att olägenheten är avlägsnad. För åtgärdskategori a och b ska en oberoende expert eller tjänsteman från behörig myndighet ge ett utlåtande om att åtgärden slutförts och varit ändamålsenlig. För åtgärdskategori c ska det påvisas att oljepannan och -tanken skrotats.

9. Viktig information

- Arbetet ska utföras enligt elsäkerhetsföreskrifterna, tänk på att använda rätt skydd mot jordfel och DC-felstömmar. Anlitade elentreprenörer ska finnas registrerade i det åländska elentreprenörsregistret².
- Arbeten ska vara fackmannamässigt utförda. Företag eller personer som anlitas för arbetet ska finnas med i registret för förskottsuppbörd. Om installatören anställs direkt av beställaren är denne skyldig att sköta om skatteinnehållning och erlägga de avgifter som är lönerelaterade. Landskapsregeringen kan vägra utbetalning av beviljat stöd om det föreligger oklarheter beträffande betalningar av olika lönerelaterade avgifter och skatteinnehållningar.
- Ansökan om understöd för reparationer kan fortlöpande inlämnas till landskapsregeringen under året.
- Understöd kan endast beviljas under förutsättning att budgetmedel finns tillgängliga för ändamålet.

10. Lagstöd

Dessa villkor är fastställda med stöd i följande rättsakter:

- *Landskapslag (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti.*
- *Landskapslag (1999:40) om bostadsproduktion.*

Fastställd av Ålands landskapsregering 17.01.2023

Reviderad av Ålands landskapsregering 29.8.2023

² Länk: <https://www.regeringen.ax/infrastruktur-kommunikationer/elsakerhet-hissakerhet/elentreprenorsregister>